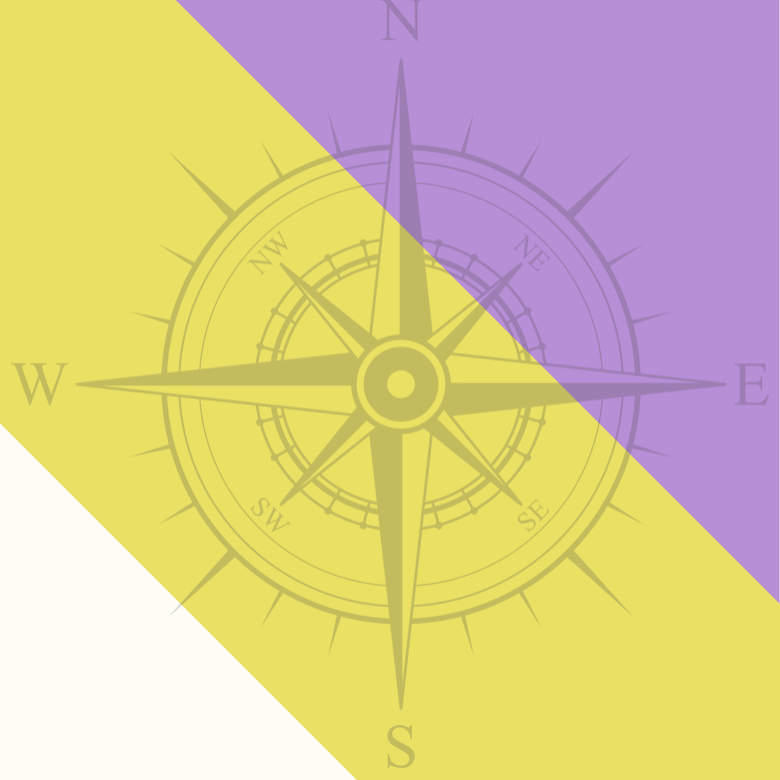

**OKULLARDA
REHBERLİK VE
PSİKOLOJİK
DANIŞMA
HİZMETLERİNE
YÖNELİK
EL KİTAPÇIĞI**

İÇİNDEKİLER

OKULLARDA REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMA HİZMETLERİNE YÖNELİK ÇALIŞMALAR

Eğitim-Öğretim Yılı Başında Yapılacak PDR Hizmetleri	3-4	
Eğitim Öğretim Yılı Sonunda Tüm Okullarda Yürütülecek Çalışmalar ...	4	
Eğitsel, Mesleki ve Kişisel Rehberlik Alanlarında Yürütülecek PDR Hizmetleri	5-7	
Psikososyal Müdahale Hizmetleri Kapsamında Risk Gruplarına Yönelik Hizmetler	8-12	
Adli Makamlarca Danışmanlık ve Eğitim Tedbir Kararı Verilen Öğrenciler İle Yürütülecek PDR Hizmetleri	13	
RAM PDR Hizmetleri Bölümüne Öğrenci Yönlendirme	14	
Rehber Öğretmen/Psikolojik Danışman Bulunmayan Okullarda Rehberlik Hizmetlerinin Yürütülmesi	14	
ÖZEL EĞİTİM HİZMETLERİNE YÖNELİK ÇALIŞMALAR		
Özel Eğitime İhtiyacı Olan ya da Olduğu Düşünülen Bireyler	15-16	
Özel Yetenekli Tanısı Alan ya da Özel Yetenekli Olduğu Düşünülen Öğrenciler	16-17	
REHBER ÖĞRETMEN / PSİKOLOJİK DANIŞMANIN GÖREV ALDIĞI KURULLAR VE GÖREVLER		18-19
RPD SERVİSİNDE TUTULMASI GEREKEN DOSYALAR	19-21	
FORMLAR LİSTESİ	22	
İLGİLİ MEVZUAT	23	
REHBERLİK VE ARAŞTIRMA MERKEZİ'NDE HANGİ TÜR HİZMETLERDEN FAYDALANILABİLİR?		24-25
RPD HİZMETLERİ İLE İLGİLİ SIKÇA SORULAN SORULAR ..	26-28	
KAYNAKÇA	29	

A. OKULLARDA REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMA HİZMETLERİNE YÖNELİK ÇALIŞMALAR

a. Eğitim-Öğretim Yılı Başında Yapılacak PDR Hizmetleri

- Rehber öğretmen/Psikolojik Danışman rehberlik servisinin ihtiyaçlarını belirler, okul yönetimine bildirir.
- Okul RPDH Yürütme Komisyonu kurulur ve toplantı yapılır. Komisyon üyeleri sene başı öğretmenler kurulu toplantısında belirlenir. RPDH Yürütme Komisyonu toplantısına okul müdürü ya da görevlendireceği bir müdür yardımcısı başkanlık eder. Komisyon eğitim öğretim yılının sene başı, ikinci dönem başı ve sene sonunda olmak üzere 3 kez toplanır.
- Okulun ihtiyaçları doğrultusunda psikolojik danışman/rehber öğretmen okul rehberlik planını e-rehberlik sistemine girer. Hazırlanan plan duyurulan tarihe kadar okulun bağlı olduğu RAM'a gönderilmek üzere okul onayına sunulur.
- Okula yeni başlayan ve nakil gelen öğrenciler ile velilerine yönelik uyum çalışmaları ve rehberlik ve psikolojik danışma servisinin tanıtımı yapılır.
- Nisan 2019 tarihli Psikososyal Müdahale Hizmetleri Genelgesi ile ilgili mevzuat doğrultusunda Okul Psikososyal Müdahale Ekibi kurulur, ekip üyeleri ile birlikte psikososyal müdahale planı hazırlanır ve bu plan yıl boyunca uygulanır.
- Okul yönetimi koordinasyonunda krize müdahale eylem planı hazırlanır ve ihtiyaç halinde uygulanır.

-Okul yönetimi koordinasyonunda 2006/26 sayılı şiddetin azaltılması ve önlenmesi genelgesi ile ilgili mevzuat doğrultusunda şiddet önleme okul eylem planı hazırlanır.

-2014/20 Sayılı Uyuşturucu Kullanımı ve Bağımlılık ile Mücadele Genelgesi ile ilgili mevzuat kapsamında hazırlanan eylem planına yönelik çalışmalarını okul yönetimi ile planlar.

-Okul Risk Haritası Belirleme Formu tamamlanır ve bağlı bulunduğu RAM'a gönderilmek üzere okul idaresinin onayına sunulur.

b. Eğitim Öğretim Yılı Sonunda Tüm Okullarda Yürütülecek Çalışmalar

-Mayıs ayında Rehberlik İhtiyaç Belirleme Anketi (RİBA) kademe türüne göre uygulanır ve değerlendirme sonuçları RAM'a gönderilmek üzere okul idaresine sunulur.

-Sınıf rehber öğretmenlerinden eğitim öğretim yılı sonu sınıf çalışma raporları teslim alınarak dosyalanır.

-Sınıf rehber öğretmenlerinden rehberlik çalışma dosyasını teslim alır ve bir sonraki eğitim öğretim yılı başlangıcında yeni belirlenen sınıf rehber öğretmenine teslim eder.

-Öğretmenler kurulunda yıl boyunca yapılan PDR çalışmaları sunulur ve gerekli istatistiki bilgiler paylaşılır.

-Bir sonraki eğitim öğretim yılı çalışmalarını planlamak için okul yönetimi ve öğretmenlerden görüş ve öneriler alınır.

c. Eğitsel, Mesleki ve Kişisel Rehberlik Alanlarında Yürütülecek PDR Hizmetleri

- *Bu bölümdeki çalışmalar okul türü, kademesi ve öğrenci gelişim düzeyi göz önünde bulundurularak yürütülecektir.*

-Eğitim öğretim yılı başında ilkokullarda 1. Sınıf, ortaokullarda 5. Sınıf, liselerde 9. Sınıf öğrencilerine yönelik uyum programında alanıyla ilgili çalışmaları gerçekleştirir.

-Liselerde PDR alanında özel bilgi ve beceri gerektiren grup rehberliği çalışmalarını gerçekleştirir.

-Okul panosu, dergisi, web sayfası gibi araçları etkin kullanarak PDR hizmetlerinin tanıtılmasını ve yaygınlaştırılmasını sağlar.

-Ortaokullarda rehberlik ve kariyer planlama dersi ile liselerde rehberlik ve yönlendirme dersinin işlenişinde şube öğretmenlerine müşavirlik yapar.

-Üst öğrenim kurumlarına geçiş, sınav sistemleri gibi mesleki rehberlik konularında öğrenci, öğretmen ve velileri bilgilendirir, gerekli çalışmaları planlar ve uygular.

-Meslekler, çalışma şartları, aylık gelir gibi konularda öğrenci, öğretmen ve veliler için bilgilendirme çalışmaları yapar.

-Kariyer planlama kapsamında öğrencilere iş arama ve iş başvurusu yapabilme becerilerini kazandırma çalışmaları yapar.

-Öğrencilerle bireysel görüşme/danışma ve grup görüşmesi/danışması yapar. (Ders saatinde görüşme yapılmasının sorun olduğu okullarda görüşme zamanının öğretmenler kurulu ya da RHYK toplantısında karara bağlanması önerilir.)

-Velilerle görüşme ve işbirliği yapar.

-Farklı kurum ve kişilerle işbirliği yaparak öğrenci, öğretmen ve velilere yönelik seminer, konferans, söyleşi gibi çalışmalarını düzenler.

-Liselerde ders seçimi sürecinde öğrencilerin ilgi ve yetenekleri doğrultusunda seçim yapabilmeleri için gerekli mesleki ve eğitsel rehberlik çalışmaları yapar.

-Öğrencilerin akademik başarılarının artırılması için zamanı etkin kullanma, verimli ders çalışma gibi becerileri kazandırmaya yönelik çalışmalar yapar.

-Sınıf rehber öğretmenlerine müşavirlik yaparak öğrencilerin öğrenme stillerini tanımalarına yardımcı olur.

-Sınav kaygısının azaltılmasına yönelik bireysel ve grup müdahale programlarını uygular.

-Öğrencilerin okula devam etmeleri konusunda alanı ile ilgili önlemleri alır ve okul yönetimi koordinasyonunda gerekli rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerini gerçekleştirir.

-Öğrenci ihtiyaçları doğrultusunda ölçek ve envanterleri seçiminde sınıf rehber öğretmenleriyle işbirliği yapar ve seçilen ölçek ve envanterlerin sınıf rehber öğretmenince uygulanmasını sağlar. Uygulanan ölçek ve envanter sonuçlarının birer kopyasını ayrıntılı değerlendirmek üzere toplar ve dosyalar.

-Gelişim dönemleri ve özellikleri konusunda öğrenci, öğretmen ve velileri bilgilendirir. Gelişim dönemlerindeki sorunlarla baş etmede öğrencilere danışmanlık eder.

-Öğrencilerin kendileri ve başkalarının duygularını tanıma, kabul etme ve uygun bir biçimde ifade etme konularında duygusal gelişimlerini destekler.

-Öğrencilerin eleştirel düşünme, karar verme, problem çözme ve sorumluluk alma becerilerini geliştirmelerinde yol gösterir.

-İhtiyaç duyulan durumlarda okul yönetimi ya da sınıf rehber öğretmenleri ile birlikte aile ziyaretleri yapar.

-Aile eğitim programlarını uygular.

-Öğrencilerin her türlü farklılık ve süregelen hastalık gibi konularda ayrımcılığa maruz kalmamaları için önleyici ve koruyucu rehberlik çalışmalarına yer verir. Farklılıkların kabulü ve bir arada yaşama konusunda öğretmen ve okul yöneticileri ile birlikte olumlu okul ikliminin yaratılmasına katkı sağlar.

-Öfke, kaygı, şiddet ve zorbalık hakkında öğrencilere farkındalık kazandırır ve baş etme becerilerini güçlendirir.

-Teknoloji bağımlılığı (internet, telefon, bilgisayar oyunları, televizyon vb.) konusunda farkındalık kazandırır ve önleyici çalışmalar yapar. Gerekliğinde öğrenciyi gerekli sağlık kuruluşlarına yönlendirir.

-Öğrencilerin doğal afet, göçük, kaza, kayıp, istismar gibi travmatik yaşantılarla baş etme becerilerini geliştirmeleri için Psikososyal Müdahale Hizmetleri kapsamında önleyici ve güçlendirici çalışmaları gerçekleştirir. Gerekliğinde sağlık kuruluşlarına yönlendirir.

-Okul yönetimi koordinasyonunda şiddetin önlenmesi ve azaltılmasına yönelik genelge doğrultusunda okul ekibi içerisinde belirtilen görevleri yerine getirir.

-Gerekliğinde öğrencileri diğer kurum ve kuruluşlara yönlendirir(sağlık kuruluşları, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (ASHB) il/ilçe müdürlükleri, emniyet/jandarma birimleri vb.).

d. Psikososyal Müdahale Hizmetleri Kapsamında Risk Gruplarına Yönelik Hizmetler

Bu bölümde okullarda yaşanabilecek riskli durumlarda okul yönetimi, öğretmen, rehberlik ve psikolojik danışma servisi işbirliğinde yürütülmesi gereken hizmetler ile izlenecek basamaklara yer verilmiştir.

Okulda travmatik durumla karşılaşıldığında (intihar, ölüm, kayıp, kaza, salgın hastalık vb.) hazırlanmış olan okul krize müdahale eylem planı hemen uygulamaya geçirilir ve işlem basamakları takip edilir.

Özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerin riskli durumlara daha fazla maruz kaldıkları gözlemlenmektedir. Bu nedenle rehberlik öğretmenleri koruyucu ve önleyici rehberlik çalışmaları içerisinde bu konuya da yer vermelidir. Ayrıca ihmal, istismar, şiddet gibi durumlara maruz kaldığı düşünülen özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerin kendini ifade etme, durumu algılama ve yardım isteme gibi becerilerdeki sınırlılıkları gözetilerek çalışmalar yürütülmelidir. Bu kapsamda;

d.1 Cinsel İstismara Uğrayan Öğrencilere Yönelik Hizmetler

-Cinsel istismar durumlarında çocuğun beyanının doğruluğu sorgulanmadan, beyanı esas kabul edilerek süreç yürütülür. Görüşme yapan kişi çocuğun anlatımı sırasında olaya ilişkin meraklı bir tutum içinde detayları öğrenmeye çalışmaz, hayret, üzüntü, öfke gibi duygusal tepkiler göstermez.

-Çocuğun beyanını tutanak altına alır.

-Türk Ceza Kanununun 279. maddesi gereğince bildirimler adli ve kolluk birimlerine ivedi bir şekilde yüz yüze ya da telefon yoluyla yapılır.

-Bildirim sürecinde ailenin onayı aranmaz.

-Bildirim sonrası süreçler hakkında çocuk bilgilendirilir.

-Tutanak, bildirim yapılan kuruma elden ulaştırılır.

-Çocuğun ve haberdar olan diğer kişilerin başkalarına anlatımı engellenerek konunun gizliliğine özen gösterilir.

-Okul yönetimi tarafından il/ilçe MEM'lere "GİZLİDİR" ibaresi kullanılarak bilgi yazısı elden ulaştırılır.

d.2 İhmal Edilen Öğrencilere Yönelik Hizmetler

-İhmal edildiğini düşünülen öğrenci (bakımsızlık, yetersiz beslenme, hastalık vb.) ile görüşme yapar.

-Sınıf rehber öğretmenleri ve okul yönetiminden öğrenci hakkında ayrıntılı bilgi alınır ve onlar da sürece dâhil edilir.

-Öğrencinin ailesi ile görüşme yapılır.

-İhmal sebepleri öğrenmeye çalışılır.

-İhmalin sebepleri doğrultusunda öğrenciyi sağlık kuruluşlarına yönlendirmek ve gerektiğinde ASHB'ye bağlı il/ ilçe müdürlüklerine bildirmek üzere okul yönetimine bilgi verilir.

-Maddi yoksunluk durumlarında aile valilik, kaymakamlık, belediye ve ASHB gibi ilgili kurumlara yönlendirilir.

d.3 Şiddete Maruz Kalan ve Şiddet Uygulayan Öğrenciler İle Karşılaştığında Yapılması Gerekenler Şiddete Maruz Kalan Öğrenciler;

-Okuldaki öğrencilerin fiziksel (fiziki muayene yapmadan, morluklar, şişlik, kızarıklık vb.) ve psikolojik değişiklikleri (içe kapanma, sinirlilik, iştahsızlık vb.) okul personeline takip edilir.

-Fiziksel ve psikolojik değişiklikleri gözlenen öğrenciler hakkında ayrıntılı bilgi almak amacıyla sınıf rehber öğretmenleri ve okul yönetimi ile işbirliğine gidilir.

-Şiddete maruz kalan öğrencinin kim/kimler tarafından şiddete maruz bırakıldığı tespit edilir.

-Şiddete maruz kalan öğrenci ile görüşme yapılır.

-Şiddete maruz kalan öğrencilerin velilerinden bilgi alınır ve veliye bilgilendirme yapılır.

-Çocuğa yönelik şiddetin veli tarafından uygulanması halinde adli ve kolluk birimleri ile ASHB'ye (il/ilçe müdürlükleri, ALO 183 telefon hattı vb.) okul yönetimi iş birliği ile bildirimde bulunulur.

-Öğrenciye yönelik psikolojik danışmanlık süreci planlanarak uygulanır.

-Danışmanlık süreci hakkında aile, öğretmen ve okul yönetimine gerekli bilgilendirme yapılır ve gerekli desteğin sağlanması için işbirliğine gidilir.

-Gerekli hallerde öğrenci, çocuk ve ergen ruh sağlığı merkezleri gibi sağlık kuruluşlarına yönlendirilir.

-Okul dışında yaşanan şiddet olayları için öğrenci ile yapılan görüşme sonrasında tutanak tutulur ve kolluk kuvvetlerine bildirimde bulunulur.

Şiddet Uygulayan Öğrenciler;

- Şiddet uygulayan öğrenci ile görüşme yapılır.
- Şiddet uygulayan öğrenci hakkında ayrıntılı bilgi ve destek almak amacıyla sınıf rehber öğretmenleri ve okul yönetimi ile işbirliğine gidilir.
- Şiddet uygulayan öğrencinin ailesinin sürece aktif olarak katılması sağlanır.
- Danışmanlık süreci planlanarak uygulanır.
- Şiddet uygulayan öğrencinin danışmanlık sürecinde akran desteği alınır.
- Okul içinde şiddet ve zorbalığı önleyici rehberlik hizmetleri planlanarak uygulanır.
- Gerekli hallerde öğrenci, çocuk ve ergen ruh sağlığı merkezleri gibi sağlık kuruluşlarına yönlendirilir.

d.4 Madde Bağımlılığı Olduğu Düşünülen Öğrencilerle Yapılması Gerekenler

- Madde bağımlılığı olduğu düşünülen öğrenci ile görüşme yapılır.
- Öğrenci hakkında ayrıntılı bilgi ve destek almak amacıyla aile görüşmesi yapılır.
- Öğrencinin okul içinde etiketlenmesi için gerekli önlemler alınır.
- Madde bağımlılığı konusunda öğrencilerin gelişim dönemleri göz önüne alınarak bilgilendirme çalışmaları yapılır.
- Madde etkisi altında olduğu düşünülen öğrenci sağlık kuruluşuna yönlendirilir.
- Madde bağımlılığı belirtileri konusunda aile, öğretmen ve okul yönetimi bilgilendirilir.
- Okul içerisinde aile, öğretmen, okul yönetimi işbirliğinde koruyucu ve önleyici rehberlik hizmetleri gerçekleştirilir.

Uyarı - 1 Okulda travmatik durumla karşılaşıldığında (intihar, ölüm, kayıp, kaza, salgın hastalık vb.) hazırlanmış olan okul krize müdahale eylem planı hemen uygulamaya geçirilir ve işlem basamakları takip edilir.

Uyarı - 2 Özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerin riskli durumlara daha fazla maruz kaldıkları gözlemlenmektedir. Bu nedenle rehberlik öğretmenleri koruyucu ve önleyici rehberlik çalışmaları içerisinde bu konuya da yer vermelidir. Ayrıca ihmal, istismar, şiddet gibi durumlara maruz kaldığı düşünülen özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerin kendini ifade etme, durumu algılama ve yardım isteme gibi becerilerdeki sınırlılıkları gözetilerek çalışmalar yürütülmelidir.

e. Adli Makamlarca Danışmanlık ve Eğitim Tedbir Kararı Verilen Öğrenciler İle Yürütülecek PDR Hizmetleri;

-Mahkeme tarafından danışmanlık ve eğitim tedbir kararı okula ulaşmış olan fakat okula devam etmeyen ya da okula hiç başlamamış öğrencilerin işlemlerinde ilk olarak randevu tarihini belirten resmi yazı veliye ulaştırılır.

-Veliye ulaşılamayan hallerde okul müdürlükleri tarafından resmi yazı ile muhtarlıklar, muhtarlıkların ulaşamadığı durumlarda ise il/ilçe MEM kanalıyla nüfus müdürlüklerinden en son ikamet edilen adres tespit edilerek aileye ulaşılır ve randevu tarihi veliye iletilir.

-Veliye hiçbir şekilde ulaşılamaması (posta, telefon ve muhtarlık) halinde, adrese bağlı muhtarlıkla beraber tutanak altına alınır. İlgili mahkemeye gönderilmek üzere okul yönetimince İl/İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü'ne resmi yazı ile en geç on gün içinde gönderilir.

-Veli görüşmesi sırasında verilen danışmanlık tedbiri veli görüşme formu (EK-4) doldurulur.

-Öğrenci ile yapılan her bir görüşme için danışmanlık tedbiri görüşme formu (EK-5) doldurulur.

-Mahkeme kararıyla danışmanlık ve eğitim tedbiri kararı alınan çocuklara yönelik danışmanlık tedbiri uygulama planı (EK-6) hazırlanarak uygulanır.

-Çocukla yapılan görüşmeler ve çalışmalar üçer aylık dönemlerde danışmanlık tedbiri değerlendirme sonuç raporu (EK-7) doldurularak, ilgili mahkemeye gönderilmek üzere il/ilçe MEM' e "GİZLİ" ibaresi ve kapalı zarfla gönderilir.

f. RAM PDR Hizmetleri Bölümüne Öğrenci Yönlendirme

Gerekli görülen hallerde sınıf rehber öğretmeni ve aile ile işbirliği yapılarak ihtiyacı olan öğrencilerin RAM'a yönlendirilmesi yapılır.

-Yönlendirme sürecinde RAM bünyesindeki Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Bölümünden randevu alınır, sınıf rehber öğretmeni ve rehber öğretmen/psikolojik danışman işbirliğinde e rehberlik üzerinden psikolojik destek yönlendirme formu doldurulur.

g. Rehber Öğretmen/Psikolojik Danışman Bulunmayan Okullarda Rehberlik Hizmetlerinin Yürütülmesi

-Rehber Öğretmen/Psikolojik Danışman olmayan okullarda rehberlik hizmetleri müdür ya da görevlendireceği müdür yardımcısı koordinatörlüğünde yürütülür. Müdür ya da sorumlu müdür yardımcısının koordinatörlüğünde rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri komisyonu, kılavuzda yer verilen eğitim öğretim yılı başı ve sonu faaliyetlerinin yürütülmesinden sorumludur. İhtiyaç duyulduğunda bağlı olunan RAM'dan destek alınabilir

B. ÖZEL EĞİTİM HİZMETLERİNE YÖNELİK ÇALIŞMALAR

Özel eğitim ihtiyacı olduğu düşünülen öğrencilere yönelik eğitsel tedbirlerin (sınıf içi düzenlemeler, öğretim teknikleri, bireysel eğitim, bireysel öğretim vb.) alınmasına rağmen yaşları düzeyinde performans gösteremeyen veya yaşları düzeyinin üzerinde performans gösteren ya da özel yetenekli olduğu düşünülen öğrencilerin tanınması ve okul içinde gerekli eğitsel tedbirlerin alınması için yapılması gereken işlemler aşağıda sıralanmıştır. Bu kapsamda;

a. Özel Eğitime İhtiyacı Olan ya da Olduğu Düşünülen Bireyler

a.1 Yönlendirme Süreçleri

İlk kez başvuru yapacak olan öğrenciler için müracaat veli/vasi ya da bireyin kendisi tarafından gerekli belgelerle RAM'a yapılır.

-Özel eğitime ihtiyacı olduğu düşünülen ve ilk kez eğitsel değerlendirmesi yapılacak olan öğrenciler için randevu gününden önce e rehberlik üzerinden eğitsel değerlendirme isteği formunun rehberlik öğretmeni için ayrılmış olan bölümünü doldurur.

-Kaynaştırma eğitimine alınmış öğrencilerin gelişimlerini izlemek için e rehberlik üzerinden bireysel gelişim raporunun rehberlik öğretmeni için ayrılmış olan bölümünü randevu gününden önce doldurur.

-Kaynaştırma eğitimine alınmış öğrenciler kademe geçişlerinde (eğitim öğretim yılı sonlanmadan) eğitsel değerlendirme yapılabilmesi ve bir üst eğitim kurumuna yerleştirilebilmesi için okul müdürlüğünce RAM'a yönlendirilir.

-Merkezi sınavlarda genel eğitim programını takip eden (özel eğitim okulları, özel eğitim sınıfları ve kaynaştırma) özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerin sınav tedbirlerinin alınabilmesi için okul müdürlüğünce

RAM'a yönlendirme yapılır.

a.2 Kaynaştırma öğrencilerine yönelik uygulamalar ve BEP hazırlama

-Okul rehber öğretmeni kaynaştırma öğrencilerinin BEP' lerini hazırlamak amacıyla kurulan bireyselleştirilmiş eğitim programı geliştirme birimi üyesidir.

-Birim başkanı okul müdürü ya da okul müdürü tarafından görevlendirilen müdür yardımcısıdır.

-Rehber öğretmen BEP hazırlanmasında birim üyeleriyle eşit sorumluluğa sahiptir ve birim içerisinde belirtilen görevleri yerine getirir.

-Kaynaştırma eğitimine tabi öğrenciler, okul içerisindeki destek eğitim odalarından yararlanırlar.

-Destek eğitim odasında eğitim alacak öğrenciler, BEP geliştirme biriminin önerileri doğrultusunda belirlenir.

b. Özel Yetenekli Tanısı Alan ya da Özel Yetenekli Olduğu Düşünülen Öğrenciler

b.2 Yönlendirme Süreçleri

Yaşlıları düzeyinin üstünde performans gösteren ve özel yetenekli olduğu düşünülen öğrencilerin tanınması için yapılması gereken işlemler aşağıda sıralanmıştır. Bu kapsamda;

-Özel yetenekli tanısı alan öğrenciler için “okul içi eğitim tedbiri (Zenginleştirme B Programı ve ZEP)” ve Bilim ve Sanat Merkezlerine (BİLSEM)’e (Zenginleştirme A) yönlendirme olmak üzere iki türlü uygulama yapılır.

-BİLSEM’ lere MEB tarafından belirlenen sınıf düzeyindeki öğrenciler yönlendirilir.

-İlkokullarda özel yetenekli birey olduğu düşünülen öğrenciler için gözlem formları sınıf öğretmeni ve veli işbirliğinde doldurulur.

-Doldurulan formlar elektronik ortamda e-okul modülü üzerinden il/ilçe MEM' e gönderilir.

-İl/ilçe MEM tarafından RAM ile işbirliği içerisinde grup ve bireysel değerlendirme planlaması yapılır.

-Değerlendirme sonrası özel yetenekli tanısı alan ilkokul öğrencileri için okul içinde resmi eğitim tedbir kararı (Zenginleştirme B) alınır.

-Öğrencinin zeka gelişimini desteklemek, üst düzey düşünme ve araştırma becerisi kazandırmak, problem çözme vb. becerileri geliştirmek amacıyla okullarda zenginleştirilmiş eğitim programı (ZEP) hazırlanır ve öğrenciler destek eğitim odalarına yönlendirilir.

b.2 Özel yetenekli öğrencilere yönelik uygulamalar ve ZEP hazırlama

-Özel yetenekli öğrencilerin eğitimlerini sürdürdükleri okul ve kurumlarda eğitim performansları ve ihtiyaçları doğrultusunda ZEP hazırlamak amacıyla zenginleştirilmiş eğitim programı geliştirme birimi kurulur. Birim başkanı okul müdürü ya da okul müdürü tarafından görevlendirilen müdür yardımcısıdır.

-Rehber öğretmen ZEP'in hazırlanmasında birim üyeleriyle eşit sorumluluğa sahiptir ve ZEP birimi içerisinde belirtilen görevleri yerine getirir.

-Özel yetenekli tanısı alan ortaokul ya da lise öğrencileri okul saatleri dışında BİLSEM' e (Zenginleştirme A) devam etmekte ve ihtiyacı olan destek eğitimi bu kurumdan almaktadırlar

C. REHBER ÖĞRETMEN / PSİKOLOJİK DANIŞMANIN GÖREV ALDIĞI KURULLAR VE GÖREVLERİ

a. Okulda Görev Aldığı Kurullar ve Görevler

- Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Komisyonu
- Okul Psikososyal Müdahale Ekibi
- Okul Krize Müdahale Ekibi
- Eğitim Ortamlarında Şiddetin Önlenmesi Okul Çalışma Ekibi
- Öğrenci Davranışlarını Değerlendirme Kurulu: Ortaokullarda ihtiyaç duyulması halinde kurula katılır, fakat oy kullanamaz.
- Ödül ve Disiplin Kurulu: Liselerde öğrenci ile ilgili görüşünü sunmak üzere kurula katılır fakat oy kullanamaz. Disiplin kuruluna sevk edilen öğrenci öncelikle rehberlik servisine yönlendirilir. Rehberlik ve psikolojik danışma servisi, öğrencinin psikolojik durumuna ilişkin raporu okul müdürüne verir. Raporun okul müdürlüğüne sunulmasından sonra disiplin işlemleri başlatılıp başlatılmayacağı okul müdürlüğüne belirlenir.
- Okul Kontenjanı Belirleme Komisyonu: Liselerde okul müdürü başkanlığında 9. Sınıf ve hazırlık sınıfı olan okullarda hazırlık sınıflarına alınacak öğrenci sayısı belirlenir.
- Öğretmenler Kurulu
- Şube Öğretmenler Kurulu
- BEP Geliştirme Birimi
- ZEP Geliştirme Birimi
- Okul Gelişim Yönetim Ekibi (OGYE)
- İzleme ve Yönelme Kurulu (Özel Eğitim Meslek Liseleri, Özel Eğitim
- Mesleki Eğitim Merkezi, Özel Eğitim Uygulama Merkezi ve Özel Eğitim İş Uygulama Merkezlerinde görev yapan rehberlik öğretmeni için)

b. RAM'da Görev Aldığı Kurullar ve Görevler

RAM'da kurulan komisyonlar yürütülecek olan PDR çalışmalarını ile özel eğitim hizmetlerinin planlaması ve yürütülmesinden sorumludur.

Merkez tarafından oluşturulan komisyonlar eğitim-öğretim yılı başı rehberlik öğretmenleri toplantısında duyurulur. İl ve ilçede görev yapan rehberlik öğretmenleri kurulan tüm bu komisyonlara katılıp, çalışmalarını yürütülmesinde görev alabilirler.

D. REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMA SERVİSİNDE TUTULMASI GEREKEN DOSYALAR

1) Rehberlik Hizmetleri Dosyası

- Yıllık Çalışma Programı
- Sınıf Rehberlik Planları
- Gelen – Giden Evraklar
- Komisyon Tutanakları
- Mevzuat Dosyası

2) Faaliyet Raporları Dosyası

- Aylık Faaliyet Raporları
- Sınıf Yıl Sonu Raporları
- Okul Yıl Sonu Raporları

3) Rehberlik Teknikleri Dosyası

4) Rehberlik Faaliyetleri Dosyası

- Seminer, konferans
- Afiş, broşür, pano
- Toplantı
- Aile ve öğretmen eğitimi vb

5) Görüşme Özetleri Dosyası

Öğrenci Görüşmeleri

Veli görüşmeleri

Randevu Çizelgeleri

Öğretmen Görüşmeleri

6) Sınıf Rehberlik Dosyası

Sınıf ve Okul Risk Haritaları Sonuçları

Ölçek ve Envanter Değerlendirme Sonuçları

Riba Değerlendirme Sonuçları

7) Kaynaştırma Öğrenci Dosyası: Her bir kaynaştırma öğrencisi

için ayrı dosya oluşturulacak olup, dosya içerisinde;

- Kaynaştırma öğrenci dosyası
- Sağlık kuruluşları ve RAM raporları
- Özel Eğitim Değerlendirme Kurulu Kararı
- BEP Dosyası
- Destek eğitim odası çalışma planı,
- Farklı kurumlardan gelen rapor ve yapılan çalışma dokümanları

8) Üstün Yetenekli Öğrenci Dosyası: Her bir üstün yetenekli tanısı almış öğrenci için ayrı dosya oluşturulacak olup, dosya içerisinde;

-Özel Eğitim Değerlendirme Kurulu Kararı

-ZEP

-Farklı kurumlardan gelen rapor ve yapılan çalışma dokümanları

9)Eylem Planları Dosyası

-Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği

-Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği

-Nisan 2019 tarihli MEB, Psikososyal Müdahale Hizmetleri Genelgesi

-Kriz Müdahale Eylem Planı

-Şiddetin Önlenmesi Eylem Planı

-Hizmet verilen okul türüne göre okulöncesi, temel eğitim ve ortaöğretim yönetmelikleri,

-2014/20 Uyuşturucu ve Madde Kullanımı İle Mücadele Genelgesi

E. FORMLAR LİSTESİ

Okul rehberlik ve psikolojik danışma servisleri tarafından kullanılacak form listesine aşağıda yer verilmiştir. Rehberlik öğretmenlerinin okullarda kullanabilecekleri formlar standart olmamakla birlikte benzer formların kullanılması uygulamada bütünlük açısından yararlı olacağı düşünülmektedir. Okulun ihtiyaçları doğrultusunda rehberlik öğretmenleri farklı formlar da geliştirip, kullanabilirler.

- Öğrenci Görüşme Formu
- Veli Görüşme Formu
- Veli Ziyaret Formu
- Öğrenci Görüşme İzin Belgesi
- Öğretmen Görüşme Formu
- Randevu Kayıt Formu
- Danışma/Görüşme Kayıt Formu
- Sınıf Haritası Belirleme Formu
- Psikolojik Destek Yönlendirme Formu
- Okul Vaka Analiz Formu
- Sınıf Yıl Sonu Çalışma Raporu Formu
- Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yıl Sonu Çalışma Raporu
- Eğitsel Değerlendirme İsteği Formu (Okul Öncesi)
- Eğitsel Değerlendirme İsteği Formu (İlkokul ve orta okul)
- Eğitsel Değerlendirme İsteği Formu (Ortaöğretim)
- Bireysel Gelişim Raporu
- Danışmanlık Tedbiri Çocuk Tanıma Formu
- Danışmanlık Tedbiri Süreç Raporu Formu
- Rehberlik ve Araştırma Merkezi Yıl Sonu Çalışma Raporu

F. İLGİLİ MEVZUAT

- Rehberlik Ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği
- Psikososyal Koruma, Önleme ve Krize Müdahale Hizmetleri Yönergesi
- Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Etik Yönergesi
- Rehberlik ve Araştırma Merkezi Yönergesi
- Rehberlik Hizmetleri Genelgesi (15.02. 2018 tarihli ve 2018/6 sayılı)
- Eğitim Ortamlarında Şiddetin Önlenmesi ve Azaltılması Başlıklı Genelge
- Uyuşturucu Kullanımı ve Bağımlılıkla Mücadele Konulu Genelge
- Psikososyal Müdahale Hizmetleri Genelgesi
- Okullarda Şiddetin Önlenmesi Genelgesi
- Devlet Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığından: Danışmanlık Tedbiri Kararlarının Uygulama Usul ve Esasları Hakkında Tebliğ
- Çocuk Koruma Kanunu Kanun Numarası : 5395, Kanun Kabul Tarihi : 03/07/2005, Resmi Gazete Tarihi : 15/07/2005, Resmi Gazete Sayısı : 25876

Rehberlik ve Araştırma Merkezi'nde Öğrenci, Okul ve Veli Hangi Tür Hizmetlerden Faydalanabilir?

Öğrenciye Yönelik;

- İhtiyaç duyulan durumlarda randevu alarak bireyle psikolojik danışma hizmeti
- Mesleki rehberlik ve kariyer danışmanlığı hizmeti
- Tercih dönemlerinde tercih danışmanlığı hizmeti
- Rehber öğretmen/psikolojik danışman bulunmayan okullarda rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetleri (seminer, grup rehberlik etkinlikleri, bireysel görüşme, TBM çalışmaları, danışmanlık tedbiri uygulamaları gibi)

Veliye Yönelik;

- İhtiyaç duyulan durumlarda randevu alarak bireyle psikolojik danışma hizmeti
- Aile eğitimi hizmeti
- Özel gereksinimli bireylerin velilerine yönelik danışmanlık hizmeti
- Rehber öğretmen/psikolojik danışman bulunmayan okullarda rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetleri (Veli semineri, veli görüşmesi gibi)

Rehber Öğretmen/Psikolojik Danışman Bulunmayan Okullara Yönelik;

- Sene başı rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetleri (RPDH Yürütme Komisyonu Toplantısı, Psikososyal Koruma Önleme ve Krize Müdahale Hizmetleri Toplantısı, RPD Planı Hazırlama gibi) konusunda müşavirlik hizmeti
- Yıl içerisinde özel eğitim ve rehberlik alanında RAM'a öğrenci yönlendirilmesi konusunda müşavirlik hizmeti (Eğitsel tanılama, eğitsel değerlendirme isteği formu, bireysel gelişim raporu, psikolojik destek yönlendirme formu)
- Yıl içerisinde rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetleri konusunda müşavirlik (Risk haritası belirleme formu, rehberlik ihtiyaç belirleme anketi)
- Rehber öğretmen/psikolojik danışman bulunmayan okullarda rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetleri (seminer, grup rehberlik etkinlikleri, bireysel görüşme, TBM çalışmaları, danışmanlık tedbiri uygulamaları gibi)

RPD Hizmetleri ile İlgili Sıkça Sorulan Sorular

• Risk haritalarını öğrenciler mi doldurmalıdır?

Risk haritaları sınıf rehber öğretmenleri tarafından doldurulmalıdır. Hassasiyet içeren sorular bulunduğundan öğrenciler doldurmamalıdır. Sınıf risk haritaları doldurulduktan sonra okul rehber öğretmenine veya okul idaresine iletilmelidir. Oluşturulan okul risk haritası formu ildeki uygulamaya göre ilçe veya hizmet bölgesindeki RAM'a gönderilmelidir.

• Okul Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri yürütme komisyonu toplantısına kimler katılır?

- Okul müdürünün başkanlığında aşağıdaki üyelerden oluşur:
- Eğitim kurumunda görevli müdür yardımcıları, rehber öğretmen/psikolojik danışmanlar, sınıf rehber öğretmenlerinden her sınıf düzeyinden seçilecek en az birer temsilci,
- Okul öncesi eğitim kurumlarında farklı yaş grubundaki çocukların eğitiminden sorumlu en az birer öğretmen,
- Ortaöğretim kurumlarında disiplin kurulu ve onur kurulundan;
- İlköğretim kurumlarında ise öğrenci davranışları değerlendirme kurulundan birer temsilci, okul-aile birliğinden bir temsilci,
- Hayat boyu öğrenme kurumlarında yürütme komisyonu; müdürün başkanlığında bir müdür yardımcısı, rehber öğretmen/psikolojik danışman ile müdürün görevlendireceği bir öğretmenden oluşur.

- Rehber öğretmen/psikolojik danışmanı bulunmayan eğitim kurumlarında gerektiğinde rehberlik ve araştırma merkezinden bir rehber öğretmen/psikolojik danışmanın ya da rehberlik ve araştırma merkezinin sorumluluk bölgesindeki eğitim kurumlarında görev yapan bir rehber öğretmen/psikolojik danışmanın katılımının sağlanması için planlama yapılır.

- Eğitim kurumu müdürü, müdür yardımcıları ile rehber öğretmen/psikolojik danışman komisyonun sürekli üyesidir. Komisyonun diğer üyeleri her ders yılı başında öğretmenler kurulunda belirlenir.
- Komisyon; birinci dönem başında, ikinci dönem başında ve ders yılı sonunda olmak üzere en az üç defa toplanır. Gerektiğinde rehberlik ve psikolojik danışma servisinin önerisi ile de toplanabilir.

• *Okul Psikososyal müdahale ekibinde kimler bulunmalıdır?*

- Okul müdürü veya okul müdürü tarafından görevlendirilmiş bir müdür yardımcısı başkanlığında, varsa rehberlik öğretmenleri ile rehberlik hizmetleri yürütme komisyonu üyesi her sınıf düzeyinden en az bir sınıf rehber öğretmeninden oluşur

• *E rehberlik sisteminden öğrenci yönlendirmesi nasıl yapılır?*

- Mebbis üzerinde e rehberlik modülünde öğrenci yönlendirme formları bölümünden özel eğitim öğrencileri için eğitsel değerlendirme isteği formu, bireysel gelişim raporu formları doldurulmalıdır. Psikolojik danışma yönlendirmeleri için psikolojik destek yönlendirme formu doldurulmalıdır

- Rehber öğretmen/psikolojik danışmanı bulunmayan eğitim kurumlarında gerektiğinde rehberlik ve araştırma merkezinden bir rehber öğretmen/psikolojik danışmanın ya da rehberlik ve araştırma merkezinin sorumluluk bölgesindeki eğitim kurumlarında görev yapan bir rehber öğretmen/psikolojik danışmanın katılımının sağlanması için planlama yapılır.

- Eğitim kurumu müdürü, müdür yardımcıları ile rehber öğretmen/psikolojik danışman komisyonun sürekli üyesidir. Komisyonun diğer üyeleri her ders yılı başında öğretmenler kurulunda belirlenir.
- Komisyon; birinci dönem başında, ikinci dönem başında ve ders yılı sonunda olmak üzere en az üç defa toplanır. Gerektiğinde rehberlik ve psikolojik danışma servisinin önerisi ile de toplanabilir.

• *Okul Psikososyal müdahale ekibinde kimler bulunmalıdır?*

- Okul müdürü veya okul müdürü tarafından görevlendirilmiş bir müdür yardımcısı başkanlığında, varsa rehberlik öğretmenleri ile rehberlik hizmetleri yürütme komisyonu üyesi her sınıf düzeyinden en az bir sınıf rehber öğretmeninden oluşur

• *E rehberlik sisteminden öğrenci yönlendirmesi nasıl yapılır?*

- Mebbis üzerinde e rehberlik modülünde öğrenci yönlendirme formları bölümünden özel eğitim öğrencileri için eğitsel değerlendirme isteği formu, bireysel gelişim raporu formları doldurulmalıdır. Psikolojik danışma yönlendirmeleri için psikolojik destek yönlendirme formu doldurulmalıdır

KAYNAKÇA

1. Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü, 2015, Okullarda Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Kılavuzu, Ankara.
2. Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği
3. Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği
4. Psikososyal Koruma, Önleme ve Krize Müdahale Hizmetleri Yönergesi
5. Rehberlik ve Araştırma Merkezi Yönergesi

ARTVİN REHBERLİK VE ARAŞTIRMA MERKEZİ

İletişim : 0466 212 70 85
270385@meb.k12.tr